

mán nép által elért nagy megvalósításokkal összhangban." (Mh. 1973) Magyarul 1921 óta jelentek meg versei folyóiratokban (*Napkelet*), 1922 óta antológiákban (Keresztury: *Új román költők*), kötet: *Legszébb versei*. B 1964 Ifjk.

— 150 éve, 1823-ban Plessben született Julius RASCHDORFF német építész. Főleg Kölnben dolgozott. Itt építette a Wallraf Richartz Múzeumot (1861), a városi színházat (1872). Az ő nevéhez fűződik a trieri városháza (1856), a berlini dóm (1894–1905) és III. Frigyes mauzóleuma is. (Mh. 1914. aug. 13. Berlin) * (OI)

— 195. éve, 1778-ban Ermanonvilleben (Oise) halt meg Jean-Jacques ROUSSEAU francia író, filozófus, a felvilágosodás egyik sokoldalú és legnagyobb hatású alkotója. Zenével is behatóan foglalkozott. Fontos zenei kérdéseket tárgyalt kedvelt műfajában, az irodalmi levélben (francia zene, Gluck, vigopera stb.). Számottevő kora zenéjéről írott disszertációja, zenei szótára. A hangjegyrés reformja is foglalkoztatta (a számokat alkalmazó eljárás híve volt). Zeneszerzőként két darabbal járult hozzá a francia színpadi irodalom gazdagításához: az egyszerű, könnyen rögzíthető dallamosságú *Falusi jós*, valamint a deklamálást nagyobb mértékben alkalmazó *Pygmalion* c. darabjával. (Sz. 1712. június 28. Genf) * (-kő) * M 72. 5. 63.

Július 3.
— 150 éve, 1823-ban Szentesen született TÓTH József színész. A miskolci színháznál kezdte pályáját 1841-ben. Szatmár, Kolozsvár és Győr vidéki pályafutásának főbb állomásai. 1848-ban honvédkéntesnek jelentkezett. 1851-ben szerződött a budapesti Nemzeti Színház, ahol 1867-ig több mint 300 szerepet játszott. Az egyik legjelentősebb magyar Shakespeare-alakító. Játszotta többek között a *III. Richard*, a *Macbeth* címszerepét, valamint Jágot (*Othello*), Apemantust (*Athéni Timon*), Vackort (*Szentiványi álom*), Petruchiót (*A makrancos hölgy*), Wolsey bíborost (*VIII. Henrik*), Tubalt, Shylockot (*A velencei kalmár*), Buckinghamot (*III. Richard*), Banquót (*Macbeth*), Lőrinc barátot (*Romeo és Júlia*), Scinius Velutust (*Coriolanus*). Kiváló alakításai még: Tartuffe (Molière) és Harpagon (Molière: *A fősvény*), Muley Hassan (Schiller: *Fiesco*), Wurm (Schiller: *Armány és szerelem*), Biberach (Katona: *Bánk bán*). Legkisebb szerepét is nagy művészi becsüggyal dolgozta ki. 1866-ban kinevezték a Színatanoda tanárává. *A magyar színművészet rendszere* címmel színházelméleti munkát írt. (Mh. 1870. márc. 1. Pest). * (Sz)

— 230 éve, 1743-ban Kazanyban született Gavrila R. GYERZSAVIN orosz államférfi és költő, az orosz költészet

első kiemelkedő képviselője; „hatalmas, de kiforratlan tehetség” (Puskin). „Amikor 1782-ben *Felicia* c. ódájában Katalinban a felvilágosult uralkodót ünnepelte, a császárnő felfigyelt rá, egy ideig titkár volt, aztán szenátor, majd igazságügyminiszter. Konzervatív nézetei jól megfértek a társadalom visszasságai elleni kirohanásaival. Kültségében, amely Lomonoszovtól Puskinhoz vezet, hasonló nézeteknek adott hangot, különösen aztán, hogy a Katalinnal való együttműködés rádőbentette: az uralkodónó meglehetősen messze áll attól az ideáltól, amelyet megénekeltek” (Az orosz felvilágosodás, 1966). (Mh. 1816. júl. 9. Zvanka, Novgorod)

Július 4.
— 50 éve, 1923-ban Romanban született Haralamb ZINCA román elbeszélő és regényíró. Több lapnak volt belső munkatársa (Tináru! Scriitor, Luceafărul, Gazeta Literară), 1968 óta a fővárosi Irók Háza igazgatója. Első írásaiban az ipari munkásság életét ábrázolja. Figyelemre méltó regényei: *Jurnal de front*, 1954 (m: *Harctéri napló*). Méliusz József fordításában és utószavával. B 1960), harctéri élményeinek filmszerű dokumentuma; *Dintre sute de catarge*, 1961 (Száz árbocból) a Kommunista Párt vezette antifasiszta harc hőseinek állít emléket.

— 70 éve, 1903-ban Kolozsvárt született SZERVATIUSZ Jenő szobrász, Allami díjas érdemes művész (1964), a romániai magyar képzőművészet kiváló személyisége. Tanulmányait Párizsban kezdte, majd Kolozsvárt folytatta. 1929 tavaszán szerepelt először kiállításán, Bukarestben (Salonul Oficial); *Barátom* c. szobrát ekkor Simudijjal tüntették ki. 1933-ban Kolozs-

és forradalmi demokrata szellemben harcolt a forradalom győzelméért.

— 155 éve, 1818-ban Budán született SEMMELWEIS Ignác Fülöp orvos, a gyermekágyi láz kóroktanának megalapítója, a magyar orvostudomány történetének egyik legnagyobb alakja. (Mh. 1865. aug. 13. Bécs)

Július 2.

— 80 éve, 1893-ban Truşeşti községben (Botoşani) született Demostene BOTEZ költő, prózaíró és publicista, a huszadik századi román irodalom egyik jeles alkotója, aki sokoldalú, hat évtizedes munkásságával jelentősen hozzájárult a román irodalom fejlődéséhez. Költőként, 1911-ben jelentkezett az irodalmi életben. Ez időtől szoros barátság fűzte a *Viaţa Românească* írói köréhez, a folyóiratnak később szerkesztője volt, s maga is előmozdította az alkotómunka számára kedvező légkör megteremtését és fenntartását Iaşi városában. A felszabadulás után sokrétű tevékenységet fejtett ki a költészetben, a prózában és közíráásban, s jelentős társadalmi tisztségeket viselt: a *Cultura Poporului*, a *Tináru! Scriitor*, majd 1961-től a *Viaţa Românească* főszerkesztője, nagynemzetgyűlési képviselő, a Tudományos és Kulturális Ismereteket Terjesztő Tanács elnöke, az Írószövetség alelnöke majd elnöke, az Akadémia levelező tagja volt. „Demostene Botez lírája sajátos művészi érzékenységgel, humanista és hazafias szellemével emelkedik ki. Termékeny prózaírói munkássága példamutató népies szellemével, az élet realista ábrázolásával, a jelentős társadalmi kérdések felé való következetes irányulással. 1944. augusztus 23-a után alkotása új, erőteljes vonásokkal gazdagodott, a Kommunista Párt vezette ro-